

ikke burde medtages under Menighedsraadet, men jeg springer lige over til § 20. Det er en underlig Paragraf, med en underlig Blanding af Folkelighed og af Kirkelighed i Kirkerne. Kunde man tænke sig, at de Rum, som ere indviede til Gudstjeneste, indviede til de hellige Sakramenters Forvaltning, skulle omdannes til rene Diskussionslokaler? Jeg vil for øvrigt i den Anledning tillade mig at spørge den højtærede Kultusminister, hvorledes kan dette forenes med det Ritual, som Biskopperne bruge, naar de indvi en Kirke? Dette Ritual lyder, saa vidt jeg mindes: Jeg helliger, indvier og afsondrer dette Rum fra Verdens Larm. Hvorledes kan dette forenes med, at Kirkerne skulle bruges til Diskussionslokaler? Der er jo Lokaler nok — jeg tænker her nærmest paa Landsognene, og for de større Byer kommer dette Spørgsmaal jo ikke meget frem — som kunne anvendes, og ellers er der i alt Fald Skolerne. — Med Hensyn til Menighedsmedlemmernes Valg af Præsten har jeg ikke noget at sige; jeg synes, at det er temmelig naturligt, naar man er noget garanteret i denne Retning med Hensyn til, hvem der kan blive optaget. Naar jeg skulde følge, hvad mit eget Hjerte begærer, hvad min egen Samvittighed ønsker, saa vilde jeg ikke give meget for at faa denne Ret, den er i Virkeligheden ikke saa stor, som det ser ud til; enten Ministeren udnævner Præsterne eller Menigheden udnævner dem, forbedrer det ikke Præstestanden i nogen Retning.

Som jeg begyndte med at sige den højtærede Kultusminister en Tak for, at Lovforslaget er kommet frem, vil jeg ogsaa sige Ministeren en Tak, fordi de udvidede Landemoder have faaet Lejlighed til at udtale sig om disse Spørgsmaal, hvad jeg synes er ganske naturligt. Jeg beklager, at de udvidede Landemoder ikke have kunnet give et nogenlunde ensartet Udtryk for deres Opfattelse af Spørgsmaalene, men man maa huske paa, at Præsterne ogsaa ere Mennesker, som kunne se Kirken fra et forskelligt Standpunkt eller et forskelligt Synspunkt. Derved kan der godt komme saadanne Udtalelser frem, men der gaar dog en rød Traad gennem det hele, nemlig den, at de ønske en Synode eller en Kirkedag til Behandling af Kirkens Sager. Det er ganske vist ikke det samme som det, man tænker ved en Kirkekommission, men det er dog noget i denne Retning. Havde den højtærede Minister spurgt Landemoderne om, hvorledes de vilde stille sig over for en Kirkkommission,

saa er jeg overbevist om, at der vilde have lydt et ensartet Svar. Det er mig ufatteligt, det er mig en Gaade, hvorfor Ministeren har saa meget imod en Kirkekommission, da det jo dog ikke er saa ualmindeligt her i den danske Rigsdag at nedsætte Kommissioner. Der er nedsat Kommissioner om alt muligt, hvorfor saa ikke om det højeste og dybeste og ædleste, som findes i Mennesket? Jeg kan samle den højtærede Ministers Udtalelser i to Grunde, hvorfor han modsætter sig en Kirkekommission. Den ene er den, at den er unødvendig, siger den højtærede Minister, og den anden er den, at den er unyttig. Med Hensyn til Nødvendigheden vil jeg sige, at det jo er mange Aar siden, at der blev nedsat Kirkkommissioner, nemlig i 1853 og 1868, det er altsaa nogle og tredive Aar siden, den sidste blev nedsat. Der er siden passeret meget, uhyre meget, saavel paa det kirkelige som paa det sociale Omraade, saa jeg tror, at der er god Grund til nu at optage Spørgsmaalet til Drøftelse. Der er f. Eks. fremstaaet saadanne to fremragende Bevægelser som Indre Mission og den socialdemokratiske Bevægelse. I 1868 drømte man ikke om, at Indre Mission skulde tage den Fart, som den har taget, og hvad enten man nu ynder eller ikke ynder Indre Mission, saa er det en saa stærk Bevægelse, at man baade har noget at lære af den og maa tage noget Hensyn til den. Hvad angaar den socialdemokratiske Bevægelse, saa drømte man heller ikke i 1868 om, at den vilde tage en saadan Fart, som den har taget. Der ligger Opgaver for Socialdemokratiet, som Kirken ikke kan skyde fra sig, som den maa tage op. Socialdemokratiet er altsaa en Faktor, som man ogsaa maa regne med. Jeg mener altsaa, at en Kirkekommission ikke er unødvendig. — Med Hensyn til Nyttens, sagde den højtærede Minister, at der er intet opnaaet af nogen Betydning ved de to tidligere Kommissioner. Ja, det er vist ikke saa forfærdelig meget, der er opnaaet. Ser man hen til Kommissionen i 1853, tror jeg ikke, at den opnaaede at skaffe flere kirkelige Love end Sognebaandsløsningsloven, som kom i 1855. Kommissionen af 1868 opnaaede noget mere paa Grund af de dygtige Mænd, som bleve satte ind i den; den skaffede Loven om Kirkers Brug, der kom frem i 1872, og Valgmenighedsloven af 1873, og saa bevirkede den desforuden Forandring paa forskellige andre Punkter. Man kan altsaa ikke sige, at Kirkekommissioner ere helt unyttige.